

تاریخ تصویب: ۱۳۸۴/۰۴/۰۸

آیین نامه اجرایی شرایط و تضمین خرید برق موضوع بند "ب" ماده (۲۵) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

آیین نامه اجرایی شرایط و تضمین خرید برق موضوع بند "ب" ماده (۲۵) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

شماره: ۱۶۸۲۵/ت ۳۳۱۸۸ هـ

تاریخ: ۱۳۸۴/۰۴/۰۸

وزارت نیرو - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۳/۲۹ بنا به پیشنهاد شماره ۱۵۸۳۴/۲۰/۱۰۰

مورخ ۱۳۸۴/۳/۲۱ وزارت نیرو و به استناد بند "ب" ماده (۲۵) قانون برنامه چهارم

توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ - آیین نامه اجرایی بند یادشده را به شرح زیر تصویب نمود:

"آیین نامه اجرایی شرایط و تضمین خرید برق موضوع بند "ب" ماده (۲۵) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران"

ماده ۱ - اصطلاحات و مفاهیم به کار رفته در این آیین نامه در معانی مشروح زیر به کار روند:

الف - عرضه کننده:

شخص حقیقی یا حقوقی که تمام و یا بخشی از ظرفیت تولیدی یک یا چند نیروگاه را در اختیار دارد و برق تولیدی آن را به بازار عمده فروشی می فروشد و یا از طریق شبکه برق کشور به مصرف کننده مورد نظر خود تحویل می دهد.

ب - مصرف کننده:

شخص حقیقی یا حقوقی که تمام و یا بخشی از برق مورد نیاز خود را از عرضه کننده و یا به طور مستقیم از بازار عمده فروشی خریداری می نماید.

پ - مدیریت شبکه:

شرکت مدیریت شبکه برق ایران.

ت - توانیر:

شرکت مادر تخصصی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر).

ث - استانداردهای فنی:

مشخصات و شرایط فنی که به منظور اطمینان از عملکرد صحیح شبکه برق توسط وزارت نیرو ابلاغ و چگونگی برقراری اتصال نیروگاهها و مصرف کنندگان به شبکه برق کشور و حفاظت از بهره برداری از شبکه و تأسیسات متصل به آن را تعیین کند.

ج - هزینه اتصال به شبکه برق:

هزینه‌های تکمیل و یا تقویت شبکه برق به منظور فراهم کردن امکان اتصال یک واحد تولید و یا مرکز مصرف به شبکه برق کشور طبق استانداردهای فنی.

هزینه اتصال به شبکه برق با توجه به شرایط شبکه و موقعیت محل اتصال و مشخصات فنی تولید و یا مصرف مورد نظر، براساس دستورالعملهای مصوب وزارت نیرو تعیین و توسط متقاضی به شرکت برق منطقه‌ای ذی ربط پرداخت می‌شود.

چ - تعرفه پشتیبان:

تعرفه‌ای که شرایط و هزینه استفاده از پشتیبانی شبکه برق کشور را برای مصرف کننده‌ای که برق مورد نیاز خود را راسا تولید و یا از عرضه کننده مورد نظر خود تأمین می‌نماید، مشخص می‌کند.

ح - ترانزیت:

تزریق انرژی به شبکه در یک نقطه و دریافت همان میزان انرژی، پس از کسر تلفات شبکه برای انجام آن، در یک نقطه دیگر.

خ - قیمت سوخت نیروگاهی:

نرخ است که مراجع قانونی برای سوخت مصرفی نیروگاههایی که برق تولیدی خود را از طریق شبکه برق کشور برای مصرف در داخل کشور عرضه می‌نمایند، تعیین می‌کنند.

د - مقررات بازار برق ایران:

مجموعه دستورالعملهایی که وزارت نیرو به استناد قانون سازمان برق ایران، قانون تأسیس وزارت نیرو و مفاد این آیین نامه، در خصوص خرید و فروش برق توسط و یا از طریق مدیریت شبکه، تصویب و ابلاغ می‌نماید.

ذ - بازار عمده فروشی:

خرید و فروش انرژی برق مورد نیاز شبکه برق کشور با استفاده از ساز و کار رقابتی توسط مدیریت شبکه.

ر - خدمات جانبی:

سایر خدماتی که علاوه بر تولید انرژی برای عرضه برق مطمئن در شبکه مورد نیاز است، همچون ذخیره تولید، کنترل فرکانس، تولید توان راکتیو.

ز - متوسط قیمت تولید برق:

حاصل تقسیم "کل پرداختی به نیروگاههای حرارتی فعال در بازار عمده فروشی" بر "کل

انرژی تحویلی آنها به شبکه " در دوره دوازده ماهه قبلی، که توسط مدیریت شبکه در پایان هر ماه محاسبه و اعلام می‌شود.

س - متوسط قیمت تبدیل انرژی: "متوسط نرخ تولید برق" منهای "حاصل تقسیم کل هزینه سوخت نیروگاههای حرارتی فعال در بازار عمده فروشی بر کل انرژی تحویلی آنها به شبکه" در دوره دوازده ماهه قبلی، که توسط مدیریت شبکه در پایان هر ماه محاسبه و اعلام می‌شود.

ش - متوسط بازده نیروگاههای حرارتی:

نسبت "انرژی تحویلی نیروگاههای حرارتی به شبکه برق" به "ارزش حرارتی سوخت مصرفی آنها" در دوره دوازده ماهه قبلی، که توسط مدیریت شبکه در پایان هر ماه محاسبه و اعلام می‌شود.

ص - متوسط ضریب آمادگی:

متوسط نسبت انرژی آماده تولید نیروگاههای فعال در بازار عمده فروشی برق به انرژی نامی قابل تولید این نیروگاهها در دوره دوازده ماهه قبلی، که توسط مدیریت شبکه در پایان هر ماه محاسبه و اعلام می‌شود.

ماده ۲- به منظور ترغیب مؤسسات داخلی به تولید هر چه بیشتر برق، عرضه کنندگان برق می‌توانند، برق در اختیار خود را به روشهای زیر عرضه و از تضمینهای موضوع این آیین نامه استفاده نمایند:

- استفاده از امکانات شبکه برق کشور برای فروش به مصرف کنندگان موردنظر.
- عرضه به بازار عمده فروشی برق کشور برای خرید آن توسط مدیریت شبکه.
- عقد قراردادهای بلندمدت فروش با توانیر و یا مدیریت شبکه.
- فروش برق به نرخهای تضمینی.

ماده ۳- شرکتی برق منطقه‌ای مکلفند اتصال واحدهای تولیدی، و همچنین مصرف کنندگان طرف قرارداد با عرضه کنندگان، که استانداردهای فنی را تأمین و هزینه اتصال به شبکه برق را پرداخت کرده اند، به شبکه برق کشور برقرار نمایند.

پس از برقراری اتصال و نیز رعایت استانداردهای فنی الزامی بوده و در صورت تخطی از این استانداردها، تولیدکنندگان و یا مصرف کنندگان ذی ربط ملزم به جبران هزینه‌ها و خسارات وارد آمده به شبکه براساس دستورالعملهای مصوب وزارت نیرو خواهند بود.

ماده ۴- عرضه کننده می‌تواند تمام و یا بخشی از برق در اختیار خود را براساس قرارداد(های) معین، به مصرف کننده (های) موردنظر به فروش برساند.

مدیریت شبکه موظف است بادریافت هزینه استفاده از شبکه (هزینه ترانزیت) برق را بین عرضه کننده و مصرف کننده (ها) ترانزیت نماید.

تبصره ۱ - ترانزیت برق به خارج از کشور از شمول این آیین نامه مستثنی می‌باشد.

تبصره ۲- عرضه کننده موظف است با ارائه درخواست خود (متضمن پذیرش مفاد این آیین نامه، ارائه مشخصات تحویل و مصرف برق و سایر اطلاعات لازم) به مدیریت شبکه، قبل از عقد این قرارداد(ها) تأییدیه دریافت نماید.

تبصره ۳ - عرضه کننده همچنین می‌تواند با رعایت چارچوب‌های تعیین شده توسط وزارت نیرو و مفاد قرارداد(های) منعقد شده با مصرف کننده (ها) بخشی (از نظر مقدار و یا زمان) از برق در اختیار خود را به بازار عمده فروشی برق (موضوع ماده ۵ این آیین‌نامه) عرضه نماید.

مصرف کننده نیز با رعایت چارچوب‌های تعیین شده توسط وزارت نیرو و مفاد قراردادهای منعقد شده با عرضه کننده (ها) می‌تواند همزمان بخشی (از نظر مقدار و یا زمان) از انرژی مورد نیاز خود را مستقیماً از بازار عمده فروشی و یا از شرکت‌های برق منطقه‌ای، براساس مقررات مربوط، خریداری نماید.

تبصره ۴ - هزینه ترانزیت در شبکه برق کشور در سطح ولتاژ انتقال و فوق توزیع ماهانه برابر ۳۷ هزارریال به ازای هر کیلووات ظرفیت ترانزیت در محل تحویل به شبکه (صرفنظر از میزان استفاده از این ظرفیت در طول ماه) می‌باشد.

این هزینه برای حالتی که از ظرفیت موجود شبکه استفاده موثر به عمل می‌آید براساس دستورالعمل مصوب وزارت نیرو قابل کاهش است.

تبصره ۵ - به منظور تشویق تولید مقیاس کوچک در مراکز مصرف، این تولیدکنندگان می‌توانند برق تولیدی خود را بدون پرداخت هزینه ترانزیت به طور مستقیم از طریق شبکه فشار متوسط یا ضعیف به نقاط مصرف برسانند و یا برق تولیدی خود را براساس نرخهای تضمینی موضوع بند "ب" ماده (۸) این آیین‌نامه، به علاوه ده درصد، به شبکه برق به فروش برسانند.

تبصره ۶ - در صورتی که مشترک شرکت برق منطقه‌ای اقدام به تولید کل یا بخشی از برق مصرفی خود (که طبق قرارداد منعقد شده شرکت برق منطقه‌ای موظف به تأمین آن است) نماید و بار شبکه را نسبت به قبل کاهش دهد، می‌تواند ضمن دریافت مبالغ پرداختی بابت هزینه‌های عمومی برقراری انشعاب (حداکثر تا میزان ظرفیت مطمئن نیروگاه خود)، انشعاب پشتیبان (بدون پرداخت حق انشعاب) دریافت نماید.

وزارت نیرو می‌تواند به منظور تشویق سرمایه گذاری در محل مصرف، متناسب با شرایط شبکه و تراز تولید و مصرف، تخفیف لازم در هزینه اتصال را منظور نماید.

ماده ۵- عرضه کننده می‌تواند (تمام یا بخشی از) برق در اختیار خود را در چارچوب مقررات بازار برق ایران به بازار عمده فروشی عرضه نماید.

مدیریت شبکه موظف است برای تمام عرضه کنندگان شرایط عرضه ظرفیت و رقابت عاری از تبعیض برای تولید انرژی و فروش آن در بازار را فراهم نماید.

تبصره ۱ - در صورت تحقق آمادگی ابراز شده و ارایه خدمات جانبی توسط نیروگاه، در چارچوب مقررات بازار برق ایران، "پرداخت بابت آمادگی" تضمین و براساس نرخ پایه (موضوع تبصره ۲ این ماده) و ضریب تعدیل (موضوع تبصره ۳ این ماده) صورت خواهد گرفت.

تبصره ۲ - نرخ پایه "پرداخت بابت آمادگی" در سال ۱۳۸۴ برابر با ۷۲ ریال به ازای یک کیلووات قدرت آماده تحویل به شبکه برای یک ساعت می‌باشد.

تغییر نرخ پایه "پرداخت بابت آمادگی" در سالهای بعدی برنامه چهارم، باتوجه به تغییر در هزینه‌های سرمایه‌گذاری احداث نیروگاه حرارتی تأمین بار در ساعات اوج مصرف و متوسط هزینه اتصال به شبکه، پس از اخذ نظر سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور توسط وزیر نیرو تعیین می‌شود.

تبصره ۳ - ضریب تعدیل، براساس پیش بینی ضریب ذخیره شبکه برای هر ساعت از روزهای سال و میزان خدمات جانبی ارایه شده توسط نیروگاه، در چارچوب مقررات بازار برق ایران تعیین و اعلام می‌شود.

متوسط وزنی این ضرایب برای مجموعه نیروگاههای فعال در بازار عمده فروشی برای طول سال برابر یک خواهد بود.

تبصره ۴ - در صورت درخواست عرضه کننده، مدیریت شبکه موظف است در چارچوب مفاد این ماده با وی قرارداد بلندمدت منعقد و "پرداخت بابت آمادگی" را در چارچوب مقررات بازار برق ایران تضمین نماید.

ماده ۶- شرکت توانیر مجاز است با عرضه کننده و یا متقاضی واجد شرایط برای احداث نیروگاه قرارداد بلندمدت خرید برق و یا قرارداد بلندمدت تبدیل انرژی منعقد نماید. شرایط و نرخ در مواردی که معامله از طریق مناقصه انجام می‌شود، براساس نتیجه مناقصه تعیین خواهد شد.

در سایر موارد نرخ خرید حداکثر برابر با "متوسط نرخ تولید برق" (برای قراردادهای بلندمدت خرید برق) و یا "متوسط نرخ تبدیل انرژی" (برای قراردادهای بلندمدت تبدیل انرژی) در زمان انعقاد قرارداد پس از اعمال ضرایب تعدیل موضوع ماده (۷) این آیین نامه خواهد بود.

این نرخ ناظر به شرایط پایه بوده و متناسب با تغییر در این شرایط تعدیل خواهد شد. متوسط بازده نیروگاههای حرارتی، تولید انرژی متناسب با رفتار بار شبکه و تعهد به تولید با متوسط ضریب آمادگی از اهم شرایط پایه است.

شرکت توانیر مکلف است گزارش توجیهی تعدیلات اعمالی را در هر مورد به تأیید وزارت نیرو برساند.

ماده ۷- در قراردادهای بلندمدت، نرخ پایه پرداخت بابت آمادگی، متوسط نرخ تولید برق، متوسط نرخ تبدیل انرژی و هزینه ترانزیت براساس طول دوران تعهد خرید برق از عرضه کننده و یا ارایه خدمات ترانزیت به او، با اعمال ضرایب زیر تعدیل خواهد شد: شرح مدت اعتبار قرارداد

ضریب تعدیل تا ۵ سال تا ۱۰ سال ۱۰ سال و بیشتر

نرخ پایه پرداخت بابت آمادگی، متوسط نرخ تبدیل انرژی، متوسط نرخ تولید برق ۰.۹۸
۰.۹۴ ۰.۹۰

هزینه ترانزیت ۱.۰۰ ۱.۰۵ ۱.۱۰

همچنین در قراردادهای بلندمدت موضوع این آیین نامه نرخ پایه پرداخت بابت آمادگی، متوسط نرخ تولید برق، متوسط نرخ تبدیل انرژی و هزینه ترانزیت در طول دوره قرارداد

به شرح زیر تعدیل و در قرارداد درج می‌شود.

1-a متوسط نرخ تسعیر ارزش (یورو) a شاخص قیمت خرده فروشی CPI ضریب تعدیل نرخهای (سال عقد قرارداد- سال پرداخت) در یکماهه قبل از موعد پرداخت × در ابتدای سال پرداخت = مندرج در قراردادهای

(۰۲،۱) متوسط نرخ تسعیر ارزش (یورو) شاخص قیمت خرده فروشی CPI بلند مدت در یکساله قبل از زمان عقد قرارداد در ابتدای سال عقد قرارداد

در رابطه فوق انتخاب ضریب a بین ۰.۲۵ تا ۰.۷۵ مجاز می‌باشد و قرارداد براساس آن تنظیم و مبادله می‌شود.

تبصره ۱ - پیش بینی نحوه پرداخت و نرخ متفاوت در دوره قرارداد با ترتیبات یادشده مجاز است، مشروط بر آنکه ارزش فعلی پرداختی‌ها در دوره قرارداد را تغییر ندهد. محاسبه ارزش فعلی براساس حداقل نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار در زمان عقد قرارداد به علاوه دو درصد (۲٪) خواهد بود.

تبصره ۲ - دوران تعهد موضوع این ماده از زمان تحویل انرژی به شبکه بوده و شامل دوره ساخت نیروگاه نمی‌شود.

همچنین این دوران نباید محدوده فعالیت سازگار با استانداردهای زیست محیطی را نقض نماید.

ماده ۸- مدیریت شبکه مکلف است حسب انتخاب قبلی تولیدکننده به یکی از دو روش زیر برق تولیدشده را به صورت تضمینی خریداری نماید:

الف - در چارچوب بازار عمده فروشی برق براساس تبصره‌های ماده (۵) این آیین‌نامه.

ب - براساس نرخهای ذیل:

۱ - ساعات عادی ۱۱۰ ریال به ازای هر کیلو وات.

۲ - ساعت کم باری ۵۰ ریال به ازای هر کیلو وات ساعت.

۳ - ساعت اوج بار ۲۸۰ ریال به ازای هر کیلووات ساعت در صورت تضمین تولیدکننده نسبت به تحویل انرژی برق در ساعات اوج بار به میزان مقرر در قرارداد مربوط و ۱۵۰ ریال به ازای هر کیلووات ساعت در غیر این صورت.

۴ - در ماههای خرداد و سه ماهه تابستان ۶۰ درصد به ارقام فوق اضافه می‌شود.

۵ - در ماههای آذر و دی و بهمن ۲۰ درصد به ارقام فوق اضافه می‌شود.

تبصره ۱ - ارقام مندرج در این ماده براساس نرخ سوخت نیروگاهی محاسبه شده است.

تبصره ۲ - دستورالعمل اجرایی بند "ب" این ماده توسط وزارت نیرو ابلاغ خواهد شد.

ماده ۹- چنانچه نرخ سوخت تحویلی به نیروگاه (اعم از دولتی و غیردولتی) برای تولید

و عرضه برق از طریق شبکه و برای مصرف داخل کشور بیش از نرخ سوخت نیروگاهی باشد (از

جمله در مواردی که سوخت مصرفی نیروگاه از انشعاب غیر نیروگاهی تأمین می‌شود)،

مابه‌التفاوت آن براساس متوسط بازده نیروگاههای حرارتی از محل اعتبارات یارانه

انرژی در بودجه‌های سالانه، موضوع ردیف یارانه حامل‌های انرژی مندرج در جدول شماره (۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ - تأمین و به تولیدکننده پرداخت خواهد شد.

این مابه‌التفاوت از سال ۱۳۸۵ قابل پرداخت است.

تبصره ۱ - گاز طبیعی سوخت اصلی نیروگاه‌های حرارتی محسوب می‌شود.

در مواقع کمبود گاز و یا بروز دلایل فنی در شبکه گاز، مابه‌التفاوت نرخ سوخت مایع

مصرفی با نرخ نیروگاهی آن از محل اعتبارات این ماده به شرح یادشده پرداخت می‌شود.

تبصره ۲ - مسؤولیت عقد قرارداد برای تأمین سوخت و پرداخت هزینه‌های مربوط، به جز

در مورد قراردادهای بلندمدت تبدیل انرژی، برعهده عرضه کننده می‌باشد.

تبصره ۳ - نیروگاه‌های حرارتی که بازده آنها بیشتر (کمتر) از متوسط بازده

نیروگاه‌های حرارتی باشد، مشمول پاداش (جریمه) برای صرفه جویی در مصرف سوخت (مصرف

مازاد سوخت) خواهند شد.

میزان پاداش (جریمه) براساس مابه‌التفاوت نرخ موضوع بند "ب" ماده (۱۰) و نرخ

نیروگاهی محاسبه و توسط مدیریت شبکه پرداخت (دریافت) می‌شود.

ماده ۱۰- به منظور ترغیب و تشویق بخش خصوصی به سرمایه گذاری در زمینه نیروگاه‌هایی

که از انرژی تجدید نظر و یا بازیافت حرارت استفاده می‌نمایند:

الف - بابت عدم انتشار آلاینده‌ها و حفاظت از محیط زیست مبلغ تعیین شده توسط

سازمان حفاظت محیط زیست به ازای هر کیلو وات ساعت برق تولیدی توسط این قبیل

نیروگاهها از محل اعتبار طرح شماره ۴۰۴۰۴۰۲ در بودجه‌های سنواتی با تأیید سازمان

مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و توسط سازمان حفاظت محیط زیست پرداخت خواهد شد.

ب - معادل ارزش سوخت صرفه جویی شده به وسیله این قبیل نیروگاهها، براساس نرخ سوخت

گاز طبیعی وارداتی و با احتساب متوسط بازده نیروگاه‌های حرارتی از محل اعتبارات

مذکور در ماده (۹) این آیین‌نامه پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۱- توانیر و مدیریت شبکه موظفند نمونه قراردادهای موضوع این آیین‌نامه، از

جمله قرارداداتصال به شبکه موضوع ماده (۳)، قراردادهای فیما بین عرضه کننده با مصرف

کننده با مدیریت شبکه موضوع ماده (۴)، قراردادهای عرضه برق به بازار عمده فروشی

موضوع ماده (۵) و قراردادهای بلندمدت تولید برق و تبدیل انرژی موضوع ماده (۶) را به

تأیید وزارت نیرو رسانده و منتشر نمایند.

ماده ۱۲- مقررات این آیین‌نامه، تولید برق برای مصارف داخلی و ترانزیت برق در

داخل کشور و یا به داخل کشور را شامل می‌گردد و تولید برق با هدف صادرات و یا

ترانزیت به خارج از کشور را در بر نمی‌گیرد.

محمد رضا عارف - معاون اول رییس جمهور